

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
T 070 333 44 44
F 070 333 40 33
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2014-0000188560

Datum 12 december 2014
Betreft Agenda voortgang maatregelen schuldenbeleid

Economisch zware tijden hebben de afgelopen jaren hun weerslag gehad op de financiële positie van de Nederlandse huishoudens. Het aantal Nederlandse huishoudens met (het risico op) problematische schulden is daardoor gegroeid. Uit het onderzoek 'Huishoudens in de rode cijfers 2012'¹ blijkt dat iets meer dan één op de zes Nederlandse huishoudens een risico loopt op problematische schulden, problematische schulden heeft of in een schuldhelpverleningstraject zit. Dit baart het kabinet zorgen. Daarom blijven de maatregelen om de schuldenproblematiek terug te dringen, ook nu er sprake is van voorzichtig economisch herstel, onverminderd tot de speerpunten van het beleid behoren.

In deze brief informeer ik u, mede namens de minister van Economische Zaken, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de staatssecretaris van Financiën en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over onze prioriteiten ten aanzien van de maatregelen schuldenbeleid en welke stappen wij zetten om daar invulling aan te geven. Conform mijn toezegging uit het Algemeen Overleg armoede- en schuldenbeleid van 2 juli 2014, wordt in deze brief en de bijlage aangegeven welke maatregelen in deze kabinetsperiode zijn gerealiseerd en wat de agenda is voor de nog te realiseren maatregelen.

Evenwichtig schuldenbeleid

Het schuldenbeleid in Nederland is evenwichtig opgebouwd, van preventie tot en met gerechtelijke afdoening van schulden. Dit beleid zorgt voor een minnelijk en wettelijk vangnet, als mensen hun financiële problemen niet meer zelf kunnen oplossen. Daarvoor reikt het wettelijke instrumenten aan en stelt regels over de nakoming van financiële verplichtingen voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser, waaronder ook regels voor verantwoorde kredietverstrekking. Een evenwicht tussen de bescherming van belangen van schuldenaren en schuldeisers is daarbij van belang. Gelukkig komt een grote groep mensen hun financiële verplichtingen na, ook al kost dat moeite en moeten mensen zich daarvoor soms dingen ontfeggen. Schuldeisers moeten er op kunnen vertrouwen dat mensen in principe hun financiële verplichtingen voldoen. Zeker als het gaat om kleine zelfstandigen of zzp'ers kan het niet betalen van rekeningen een serieuze tegenvaller betekenen waardoor ze uiteindelijk zelf in de problemen kunnen komen. De regels voor zorgvuldige invordering zijn belangrijk voor schuldeisers en schuldenaren. Mensen moeten niet in de problemen komen door onverantwoorde en onzorgvuldige incasso. De overheid moet daarin het goede voorbeeld geven en haar (bijzondere) incassobevoegdheden zorgvuldig en

---

¹ Kamerstukken II, 2012/13, 24 515, nr. 254

transparant inzetten. Het respecteren van de beslagvrije voet van mensen moet vanzelfsprekend zijn, zeker als het de overheid betreft.

Getroffen maatregelen

In deze kabinetsperiode zijn op meerdere fronten belangrijke stappen gezet om het schuldenbeleid te optimaliseren. Er zijn maatregelen getroffen om overkreditering tegen te gaan, preventie en vroegsignalering te bevorderen en de effectiviteit en kwaliteit van schuldhulpverlening te vergroten. Een overzicht van deze maatregelen staat in de bijlage.

Datum

12 december 2014

Onze referentie

2014-0000188560

Ook heeft het kabinet extra middelen voor de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek beschikbaar gesteld, oplopend tot 100 miljoen euro per jaar. Hiermee kunnen gemeenten en maatschappelijke organisaties de aanpak van armoede- en schuldenproblematiek versterken. Preventie en vroegsignalering is hierbij een belangrijk speerpunt.

Bij problematische schulden kan de rechter een beschermingsbewind instellen. Dit is wettelijk bepaald. Ook heeft het kabinet maatregelen genomen die de kwaliteit van de professionele beschermingsbewindvoerders moeten vergroten. Mensen in een beschermingsbewind worden beter beschermd door de inrichting van een centraal curatele- en bewindregister².

Agenda schuldenbeleid

Het overzicht in de bijlage laat zien dat het kabinet de afgelopen periode prioriteit heeft gegeven aan preventieve maatregelen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Naast preventieve maatregelen is ook de aanpak van betere bescherming van het bestaansminimum noodzakelijk. Daarom kiest het kabinet ervoor om het schuldenbeleid verder te optimaliseren. De onderstaande maatregelen vormen de agenda voor de komende periode.

Hieronder licht het kabinet de stand van zaken en planning van de vereenvoudiging van de beslagvrije voet en de verbreding van het beslagregister kort toe. Daarbij schetsen wij ook de relatie tussen deze onderwerpen en (de operationalisering van) de rijksincassovisie.

Beslagvrije voet

Uit de praktijk komt een steeds terugkerend signaal dat de bestaande regelgeving rond vaststelling van de beslagvrije voet te complex en weinig transparant is voor mensen zelf (waar hebben ze eigenlijk recht op), schuldeisers, (gerechts)-deurwaarders en hulpverleners. Daardoor komt het regelmatig voor dat mensen onder het bestaansminimum terechtkomen en dat leidt weer tot het ontstaan van (nieuwe) schulden en mogelijke kosten als gevolg daarvan. In de wet is nauwkeurig bepaald hoe de beslagvrije voet berekend moet worden en met welke (inkomens)gegevens rekening moet worden gehouden, om daarmee zo veel mogelijk recht te doen aan een individuele situatie. Dit gewenste maatwerk heeft tot zeer gedetailleerde regelgeving geleid, waarmee mensen in de (uitvoerings)-praktijk moeizaam uit de voeten kunnen. In de afgelopen periode zijn maatregelen genomen dan wel in gang gezet om hierin verbetering aan te brengen. Belangrijk zijn het project clustering Rijksincasso, het beleid van de Belastingdienst om bij overheidsvorderingen op verzoek met terugwerkende kracht de beslagvrije voet te laten toepassen, de ontwikkeling van een

---

² Wet wijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap (Stb. 213, 414).

beslagregister voor en door gerechtsdeurwaarders en de ontwikkeling en operationalisering van de rijksincassovisie. Daarmee zijn we er echter nog niet.

Met uw Kamer voelt het kabinet de urgentie om een structurele verbetering te krijgen in de bescherming van de beslagvrije voet. Dit vraagt fundamentele herziening van de regelgeving rond de beslagvrije voet. Daarnaast kan een beslagregister waarop ook overheidsorganisaties zijn aangesloten, aan een betere handhaving van de beslagvrije voet bijdragen en onnodige incassokosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties voorkomen.

Aan deze onderwerpen geeft het kabinet de komende periode hoge prioriteit. Dat is de uitkomst van het overleg dat ik op 22 september jl. met mijn collega-bewindspersonen heb gevoerd. Een interdepartementale projectgroep gaat invulling geven aan de vereenvoudiging van de beslagvrije voet en om de verbreding van het beslagregister een extra impuls te geven.

Datum
12 december 2014

Onze referentie
2014-0000188560

Vereenvoudiging van de beslagvrije voet

Betere bescherming van de beslagvrije voet vraagt een eenvoudig en transparant systeem. Daartoe is met het preadvies '*Naar een nieuwe beslagvrije voet*' van de Koninklijke Beroepsorganisatie voor Gerechtsdeurwaarders (KBvG) een belangrijke stap gezet. Dit advies vormt voor het kabinet het vertrekpunt in het onderzoek om tot de gewenste vereenvoudiging te komen.

De door uw Kamer gevraagde kabinetsreactie op het preadvies wordt in de interdepartementale projectgroep verder voorbereid. Ik wil u in de eerste helft van 2015 onze reactie sturen. Dan zal op hoofdlijnen duidelijk zijn welke ingrijpende stappen voor een vereenvoudiging nodig zijn en zal ook inzicht worden geboden in de gevolgen daarvan. In onze reactie zullen wij de noodzakelijke vervolgstappen beschrijven. Het gaat hier om een fundamentele herziening met consequenties op een groot aantal terreinen. Ik verwacht dat de benodigde wetgeving in 2016 aan uw Kamer kan worden aangeboden.

De aangekondigde herziening vraagt de nodige tijd, maar daarop vooruitlopend bekijkt het kabinet wat er op korte termijn gedaan kan worden binnen het bestaande systeem om te voorkomen dat mensen in de problemen komen door een te lage beslagvrije voet. Zo voorziet de Wet hervorming kindregelingen erin dat bij de vaststelling van de beslagvrije voet met het kindgebonden budget rekening moet worden gehouden. En zeer recent heeft de Belastingdienst besloten van de lopende verrekening met het kindgebonden budget voor een specifieke, duidelijk te markeren groep van 40.000 alleenstaande ouders af te zien, omdat anders het inkomen van deze specifieke groep financieel kwetsbare mensen in 2015 onder het bestaansminimum terecht zou komen. Van deze groep is vooraf namelijk in te schatten dat zij door een verrekening onder de voor hen geldende beslagvrije voet zouden uitkomen en bovendien is deze groep uit de systemen te isoleren. Overigens zou op grond van het geldende beleid van de Belastingdienst ook bij een individueel beroep op de beslagvrije voet een reeds uitgevoerde verrekening in zoverre zijn teruggedraaid. Het besluit van de Belastingdienst is dan ook geen tegemoetkoming in financiële zin maar moet voorkomen dat een grote groep alleenstaande ouders via een relatief ingewikkelde route – voor zowel de burger als de Belastingdienst - zijn recht zou moeten halen.

De Belastingdienst heeft daarnaast ook aangegeven te bezien hoe de voorlichting en communicatie over de gevolgen van de terugvordering van teveel betaalde toeslagen voor de beslagvrije voet op korte termijn kan worden verbeterd. De Belastingdienst staat daarbij open voor opmerkingen die kunnen leiden tot

verbeteringen van haar communicatie. Daarom is de Belastingdienst bereid om daarover in gesprek te gaan met de Landelijke Sociale Raadsliden en de Nationale ombudsman.

Beslagregister

Doel van het beslagregister is om onnodige kosten van (gerechtelijke) procedures en incassoacties te voorkomen en de beslagvrije voet beter te handhaven. Een register wordt beschouwd als een nuttig instrument dat op veel steun kan rekenen, ook van het kabinet. Daarom zijn wij blij dat de KBvG, met een subsidie van het ministerie van Veiligheid en Justitie en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, een beslagregister heeft ontwikkeld dat binnenkort zal zijn afgerond. In de loop van 2015 zullen de gerechtsdeurwaarders met dit systeem ook feitelijk aan de slag gaan. Daarmee is de eerste fase –een belangrijke eerste stap- afgerond.

Het kabinet vindt het wenselijk dat ook overheidsorganisaties op het beslagregister aansluiten. Voordat deze vervolgstap echter gezet kan worden, is het belangrijk meer inzage te hebben in het functioneren van het systeem ('werkt het, wat betekent de werkwijze voor de burgers en de werkwijze van de gerechtsdeurwaarders'). Daarom hebben wij de KBvG gevraagd om de werking en effecten van het systeem te monitoren en hierover eind 2015 te rapporteren.

Deze periode gebruiken wij om te inventariseren wat verder nodig is om verbreding van het beslagregister met overheidsorganisaties voortvarend op te pakken. Een impact- en risicoanalyse maken daarvan deel uit. Zo vraagt de ontwikkeling van een beslagregister een aanpassing van de automatisering en werkprocessen van alle betrokken overheidsorganisaties. Daarnaast heeft de verbreding van het beslagregister ook belangrijke privacyaspecten. Een goed, zorgvuldig onderzoek is dus nodig.

De vereenvoudiging van de beslagvrije voet loopt parallel aan de verbreding van het beslagregister en kan – afhankelijk van de uiteindelijke invulling - daarin een rol spelen. In dit onderzoek vraagt de ontsluiting van de gegevens van de Belastingdienst in het beslagregister bijzondere aandacht, mede in het licht van haar Brede Agenda³. Voor een zo goed en compleet mogelijk beeld zijn gegevens van de Belastingdienst nodig, maar mede door de verschillende vormen van beslaglegging, de complexiteit en massaliteit van processen zal dit niet eenvoudig zijn, ook al omdat de Belastingdienst te maken heeft met een overvolle ontwikkelagenda.

Agenda rijksincassovisie

Het kabinet bereidt, zoals aangekondigd in zijn reactie op het rapport 'Paritas, Passé, debiteuren en crediteuren in de knel door ongelijke incassobevoegdheden'⁴, een integrale rijksincassovisie voor. Deze rijksincassovisie moet meer samenhang brengen binnen het geheel aan incassobevoegdheden van overheidsschuldeisers waardoor het bestaansminimum van mensen beter wordt beschermd. De visie formuleert ijkpunten voor de wijze waarop de rijksoverheid zijn incasso zowel qua uitvoering als wetgeving vormgeeft.

De contouren van de rijksincassovisie zijn eerder geschetst in de bovengenoemde reactie van het kabinet:

³ Kamerstukken II 2013/14, 31 066, nr. 201

⁴ Kamerstukken II, 2012/13, 24 515, nr. 255

Datum

12 december 2014

Onze referentie

2014-0000188560

- mensen moeten hun financiële verplichtingen voldoen en als zij dat niet doen mag een (overheids)schuldeiser daarbij met de (dwang)middelen die hem ter beschikking staan, incasseren;
- schuldeisers moeten de beslagvrije voet respecteren. Dit principe geldt ook bij de samenloop van (bijzondere) incassobevoegdheden;
- bijzondere incassobevoegdheden vragen een zorgvuldige uitvoering, en
- de invordering door de overheid moet efficiënt en effectief gebeuren.

Datum
12 december 2014

Onze referentie
2014-0000188560

Een samenvatting van de rijksincassovisie en de voorgestelde wijze van operationalisering wordt op dit moment voorgelegd bij verschillende betrokken partijen waaronder gemeenten, de Landelijke Cliëntenraad (LCR), de Nationale ombudsman, de Raad voor de Rechtsbijstand, De Landelijke Organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR), de Vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren (NVVK), de Nederlandse Vereniging van Incasso-ondernemingen, de opstellers van het rapport 'Paritas Passé' en de betrokken departementen. We verwachten u begin volgend jaar een rijksincassovisie te kunnen presenteren.

De rijksincassovisie moet uiteindelijk ook zijn vertaling vinden in de praktijk en niet blijven hangen in theoretische bewoordingen. De rijksincassovisie moet dus praktisch uitvoerbaar zijn en een ijkpunt zijn voor toekomstige wetgeving. Instrumenten om de rijksincassovisie in praktijk te kunnen brengen zijn: de vereenvoudiging van de beslagvrije voet, de ontwikkeling van een beslagregister en de verbreding daarvan met overheidsinstanties. Zij moeten het makkelijker maken om de beslagvrije voet van mensen te waarborgen en zij vormen daarom belangrijke pijlers.

Overige punten

Tijdens het Algemeen Overleg armoede- en schuldenbeleid van 2 juli 2014 heeft uw Kamer aandacht gevraagd voor een aantal specifieke maatregelen. Het gaat dan onder meer om de voorbereiding van de benodigde regelgeving om invoering van het breed wettelijk moratorium mogelijk te maken, het ontwerp-Vrijstellingsbesluit schuldbemiddelaars, de inbedding van het instrument beschermingsbewind in het gemeentelijk beleid en het marktinitiatief van Bureau Krediet Registratie (BKR) om tot een Vindplaats van Schulden (VPS) te komen. In de bijlage bij deze brief is de stand van zaken opgenomen van deze en andere maatregelen die in deze kabinetsperiode in gang zijn gezet, inclusief waar mogelijk een concrete einddatum.

Tot slot

Het kabinet staat voor een solide, evenwichtig schuldenbeleid, waarbij de kracht zit in de verschillende methoden van aanpak; juist bij dit complexe maatschappelijke probleem, dat niet via een standaardmethode aan te pakken is. Het gezamenlijke doel daarbij is verdergaande terugdringing van de schuldenproblematiek. We spannen ons tot het uiterste in om de daarvoor benodigde stappen binnen een afzienbare, maar reële tijdspanne te zetten.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

Jetta Klijnsma